

latentne narodne moči v Čehih in Slovencih, ko so si smeli snovati društva in gojiti narodnost.

Da imamo uprav mi Slovenci v slavistiki toliko odličnih zastopnikov, n. pr. Kopitarja, Miklošiča i. t. d., je po mojem mnenju posledica tega, ker so Slovenci pri svoji nadarjenosti in marljivosti v tako ozki dotiki z znanstvenim delovanjem naroda »mislece v«, dočim so bolj oddaljeni Poljaki, Rusi, Srbi in Bolgari.

Daljnji zvezki brez dvoma dokažejo, da sem, ali da skušam biti po polnoma objektivni v tem obziru; skušam se obvarovati tistega šovinizma, ki prezira sosede.

(Konec prihodnjšč.)

L I S T E K.

Izbrane pesmi Funtkove. Gabrščekova »Slovanska knjižnica« v Gorici je izdala ravnokar ličen, 160 str. obsezajoč zvezek izbranih pesmij čitateljem »Zvonovim« dobro znanega pisatelja A. Funtka. Ne nameravamo pisati temeljite ocene o tej najnovejši pesniški zbirki slovenski, saj so pesmi, zbrane v njej, izvzemši 13 številke bile natisnjene že po raznih listih naših, večinoma ravno v »Zvonu«, a čitatelji naši so si naredili o Funtkovi muzi vobče že gotovo svojo sodbo. Funtek je lirik, in lirskega značaja so vse pesmi v knjižici, pred nami ležeči. S Funtkove lire nam sicer ne odmevajo akordi raznih »prokletih vprašanj«, ki pretresajo današnji svet, strun lire njegove ne razburja vroča srčna strast — muza našega pesnika je pretežno mirnega in mehkega, dasi refleksivnega značaja, podobna nekoliko žanru Cimpermanovemu. Motive jemlje Funtek iz ožjega življenja srca človeškega, in marsikatera taka lirska slika njegova je res nežna in ljubka. (Prim.: »Poročenca«, »Bolnik«, »Bolnici«, »Zaprto srce«, »Igrača« i. dr.). Na širje polje stopa pesnik v nekaterih drugih (»Duh življenja«), zlasti v rodoljubnih snoveh (»Mejnik«, »Pravica«). Srečo ima Funtek v nekaterih pesmih prigodnicah, »Kantata ob odkritji Vodnikovega spomenika« je biser te vrste. Takisto je umetniško lep prolog ob otvoritvi novega gledališča v Ljubljani. Prizora iz realnega življenja »Pred nastopom« bi se menda sam Stritar ne sramoval. Tudi »Pesem o pesmi« dela našemu avtorju čast. V nekaterih drugih pesmih pa je smisel bodi si v celoti, bodi si v posameznih kiticah in verzih precej nejasen. — Jezik ima Funtek popolnoma v svoji oblasti, dasi nam se skoro vidi, da se ga je učil pač bolj iz knjig, nego-li med narodom. Poleg bratov Cimpermanov je menda Funtek doslej jedini pesnik slovenski, ki ni vzrasel iz prostega naroda. Še pred petdesetimi leti to nikakor ne bi bilo možno. Imenovani trije pesniki so prvi, katerih poezija ne kaže nobenega posebnega dijalektnega kolorita in so prvi naši — knjižni pesniki; kajti celo Stritarjeva muza zaudarja poleg vse svoje univerzalnosti in splošnosti še vedno dovolj čutno po duhu onega slovenskega kraja, v katerem se je rodil. — Pesniška tehnika Funtkova priča, da se je veliko učil; verzifikacija mu ne dela težav. Vsaki poznavatelj naše poezije pa ve, da je bil Funtku v poetični dikciji že iz začetka vzor in mojster — Gregorčič, katerega marsikdaj, morebiti že nezavedoma, nekoliko preveč posnema. Temu učitelju svojemu je zložil ob petdesetletnici njegovi v nalašč,

a prav srečno imitiranjem slogu kaj lepo posem, ki je ob jednem pesniška karakteristika in nekak pregled Gregorčičeve muze same.

Čeprav Funtkove pesmi ne vplivajo z elementarno silo na srce naše, čeprav ne odvarjajo pred domiselnostjo čitateljevo novih in širokih perspektiv, vendar smo prepričani, da bodo našle te pesmi dosti hvaležnih čitateljev — zlasti med našim rodoljubnim, rahlo-čutnim ženstvom. Posebej pa je še učiteljski stan slovenski po pravici lahko ponosen, da šteje v sredi svoji dva pesnika: Freuensfelda in Funtka.

In ker je vrhu tega čisti dohodek Funtkovih pesmij namenjen Ljubljani, želimo, da se čedna knjižica kar najhitreje razpeča.

Knjižnice za mladino nam je to pot na kratko oceniti dva snopiča: četrti, ki nam je bil za zadnjo številko došel prekesno, in pa peti snopič. — Četrti snopič pod naslovom »Dragoljubci« obsega »zbirko pripovedek, pravljic, basnij, smešnic itd.«, ki jih je »iz raznih jezikov zbral in priredil Podravski«. Uverjeni smo, da jih bode mladina z veseljem in s pridom čitala. Samo »Zlata zrna« se nam zde precej neprebavna za mladinsko dobo, kateri so namenjena; njim kakor tudi smešnicam, ki so deloma neslane, odmenjeni prostor bi se bil lahko drugače porabil. Viri, iz katerih je g. Podravski zajemal, so le pri nekaterih pravljicah itd. naznanjeni; želeli bi, da bi bil to povsod storil. — Drobne povesti (6), prevedene nekaj (3) iz češčine, nekaj (3) iz nemščine so vsebina tudi petemu snopiču. Dasi brez posebne vrednosti, se čitajo vendar še dokaj prijetno; nadajamo se, da bodo mladini prijale. Najmedlejša se nam vidi »Babičina povest«, a najzanimivejša brez dvombe »Nekdanja jezerska naselbina pri Ljubljani«, v kateri popisuje prav zanimivo na podlagi istinitega izleta nekih Čehov Klement Čermak (iz češkega prevel S. G. ml.) stavbe na koleh pri Igu. Glavno besedo ima kot strokovnjaški mentor znani preparator deželnega muzeja g. Šulc; ta se bode pač sam čudil, ako zve, da je postal menda »nolens volens«, vsekakor pa vzpričo svojih zaslug, glavna oseba v neki češki povesti.

Glede jezika, ki je videti v obeh zvezkih dokaj jednovit in se še dosti gladko čita, nimamo mnogo očitati (n. pr. »menih«, »dete je ozdravilo«, »bile ste poslani dve stotnjici«). Pač pa glede besedosledja vnovič opozorjemo izdajatelje »Knjižnice za mladino« na letošnjega »Cvetja« 4. številko. Sploh priporočamo njim in vsem pisateljem v temeljito proučevanje platnice tega cenega mesečnika (70 kr. za celo leto), ki je tudi v zadnji (6.) številki zopet priobčil prav zanimive jezikovne reči, razpravljajoč o jeziku v zadnjih »Pomladnih Glasih«.

Tiskovnih pogreškov sta oba snopiča precej prosta.

Zbornika »Mittheilungen des Musealvereines für Krain« (redigiert von Anton Kaspret) je izšel letošnjega (VIII.) letnika 1. sešitek s temle obsegom: Vom Vereinsausschuss; Schloss und Herrschaft Lueg, von S. Rutar; Aus dem Tagebuche eines krainischen Edelmannes (1606 bis 1608), von A. Kaspret. — Kleinere Mittheilungen: J. G. Fellingens Würdigung des krainischen Volkscharakters und Wertschätzung der slovenischen Sprache und Dichtung von A. Pucsko; Marktprivilegien von Planina-Alben, von S. Rutar; Alterthümliche Funde, von S. Rutar. — Literaturbericht: Die deutsche Sprachinsel Gottschee, von Dr. A. Hauffen. Graz, 1895. Von A. K. — Literatur über Krain.

Že goli naslovi so nam porok, kako zanimive snovi se tu razpravljajo; da se pa tudi zanimivo in temeljito razpravljajo, za to nam jamčijo imena pisateljev, strokovnjakov na glasu. Samo temu se bode marsikdo čudil z nami vred, da domačo tvarino skoro zgolj domačini obdelujejo — nemški. Toda če pomislimo, da vis. naučno min. in sl. kranjska hranilnica in takisto sl. dež. odbor daje svoje prispevke muzejskemu društvu le